



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 3. De Denuntiatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

R. Ei, contra quem inquiritur, exponenda sunt illa Capitula de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi se ipsum, & non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei (ut quid, & à quo sit dictum, appareat) publicanda, nec non exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ne per suppressionem nominum, infamandi, per exceptionum vero exclusionem deponendi falsum audacia præbeatur. *Cap. qualiter & quando 24. de accusat.* Quamvis autem nullus puniendus sit, antequam convictus, vel confessus fuerit, attamen ob Criminis atrocitatem inquisitus de Crimine Simonie inquisitione pendente suspensus est. *Cap. quoties 5. de Simon.* quemadmodum & accusatus de eodem Crimine pendente accusatione est suspensus. *Cap. accusatum. 4. de Simon.*

Quæres duodecimo: qualiter contra Regulares instituenda inquisitio?

R. Postquam Pontifex in *cit. cap. qualiter & quando* modum ac formam contra Prælatos sæculares inquisitione procedendi præscripsisset, his formalibus concludit: *hunc tamen ordinem circa Regulares personas non credimus us-*

quequaque servandum, quia, cum causa requirit, facilius & liberius à suis possint administrationibus amoveri. Ex his Pagn. incit. Cap. qualiter & quando q. 99. & seqq. tria deducit specialia. 1um. Quod in inquisitione, quæ fit contra Regulares, ordo juris non sit usquequaque, id est: omnino seu ad unguem servandus, scilicet quoad substantialia iudici, non autem quoad veritatis probationem, illa enim nequaquam est omittenda, sicut nec justæ defensionis media sunt inquisito dene-ganda. *Secundum.* Quod Prælati Regulares ab administratione facilius quàm Sæculares removeri possint, unde leviores causæ ac probationes sufficere videntur. *3ium.* Quod contra Regulares non tot, quot contra Sæculares, recipiantur exceptiones, nec in ipsis exceptionibus ordinem ad unguem servare necesse sit.

Hæc autem de Prælati, qui per electionem Canonicam instituuntur, non autem de prioribus aut minoribus intelligenda sunt Officialibus, quia tales ad libitum Abbatis sine ullâ causâ & juris ordine à suis administrationibus removentur,

§. Tertius.

DE

Denuntiatione.

Quæres primo: quid est denuntiationio?

R. Est Criminis apud iudicem sine *R. D. Schnorrenberg. Instit. 7. Can.*

in-scriptione ad emendationem, vel damnum imminens avertendum legitimè facta delatio. *Cap. super his. 16.*

Dddd de

de accusat. ab accusatione potissimum differt ex fine, accusatio namque fit ad puniendum & vindictam publicam, denuntiatio vero ad correctionem; in denuntiatione enim attenditur emendatio fratris, in accusatione punitio Criminis.

Quæres secundo: quotuplex est denuntiatio?

1. Triplex est. 1^{ma} denuntiatio Evangelica fundata in illis Christi verbis Matth. 18. *Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum, si te audierit, lucratus es fratrem tuum, si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum, quod si non audierit eos, dic Ecclesia &c.* de hac agitur *Can. si peccaverit. 19. caus. 2. q. 1. & cap. novit ille. 13. de iudiciis.* Quando præmissâ charitativâ admonitione, & emendatione non secutâ iudici Ecclesiastico, non ad vindictam, sed ad Spiritualem proximi utilitatem, ut frater emendetur & peccare cesset, delictum denuntiatur.

2^{da}. Denuntiatio Canonica, in Sacris fundata Canonibus, dum ad Superiorem peccans defertur, non solum pro correptione privatâ ac personali emendatione, sed etiam ad Ecclesiæ damnum aliudve malum avertendum.

3^{tia} Denuntiatio Civilis, à Jure Civili inventa, nec ab accusatione multum distans fit per constitutos ad id Ministros publicos, ut delicta publica, quæque in publicum vergunt detrimentum, non maneant impunita; Officiales illi Fiscales seu fisci promotores appellan-

tur, eò quod juramento adstricti commissa Crimina nomine Fisci deferant, ac vices sustineant accusatorum. His quidam *4^{am}* addunt speciem, videlicet denuntiationem regularem, quæ à personis religiosis fit ad correptionem excellus contra disciplinam regularem commissi, secundum cujuslibet ordinis regulas & communes constitutiones.

Quæres tertio: An denuntiationem Canonicam Charitativa præcedere debeat monitio?

1. Distinguendo: si est denuntiatio specialis, quæ competit subditis contra Prælatum. *Cap. si quis Episcopus. 2. cap. illa 3. cap. olim. 26. de accusat.* Superiori contra subditos. *Arg. cap. 1. de offic. custod. Patrono contra Ecclesiæ Ministros. Can. filius. 31. caus. 16. q. 2.* Laicis contra Clericos dissolutos. *Can. quapropter. 47. caus. 2. q. 7.* tunc bina vel trina monitio præcedere debet juxta regulam generalem in *Cap. qualiter & quando. 24. de accusat.* Sicut accusationem legitima debet præcedere inscriptio, sic & denuntiationem Charitativa monitio, & inquisitionem clamorosa insinuatio prævenire. Ratio est: quia lex Charitatis dicitur, ut correctio fiat, cum minori quantum potest fieri, corrigendi incommodo. *Cir. cap. si quis Episcopus.* Nisi ex circumstantiis præviam admonitionem nihil appareat profuturam, vel admonitio in notabile periculum aut detrimentum denuntiantis cessura prævideatur, ut si timeatur gravis offensa denuntiati, qui alias plurimum prodesse vel obesse potest denuntianti; Lex enim

enim Charitatis neminem obligat, ut se gravis mali, ad famæ vel honori proximi parcendum, exponat periculo.

Si vero denuntiatio Canonica sit generalis, ut quando ante contractum matrimonium denuntiat matrimonii impedimentum. *Cap. cum inhibitis. 3. de clandest. desponsat. vel impedimentum Canonicum in personâ electâ, quæ Matrimonium spirituale cum Ecclesia contrahere intendit, prævia non requiritur monitio. Colligitur ex Cap. ad dissolvendum. 13. de desponsat. impuber.*

Quæres quarto: an denuntians Crimen denuntiatum probare debeat?

ꝛ. Quamvis denuntians ad pœnam talionis non teneatur, si tamen in probatione deficiat, ab officio & Beneficio est suspendendus, donec Canonicè litem purgaverit innocentiam, scilicet, quod non calumniandi animo ad crimen proponendum processerit, ut cæteri simili pœnâ perterriti ad infamiam aliorum non facile prosiliant.

Quæres quinto: an semper opponens crimen, si in probatione deficiat, sit puniendus?

ꝛ. Juxta *Cap. superbis. 16. de accusat.* Si Crimen in iudicio per modam exceptionis opponitur, ut ab accusatione vel testificatione aliquis repellatur, excipiens non probans exceptionem nullâ pœnâ afficitur. Si crimen opponitur, ut à dignitate vel officio excludatur, distinguendum est: Si exceptio fiat ante Confirmationem, tunc opponens ad pœnam sese non obligat, quia Crimen probatum solum impedit promovendum, sed non dejicit jam

promotum. Si vero post Confirmationem opponit, in probatione deficiens, ad pœnam extraordinariam juxta arbitrium Judicis obligatur.

Quæres sexto: quinam Evangelicè denuntiare possunt?

ꝛ. Omnis homo, sive vir, sive mulier, sive bonus, sive malus, infamis aut criminofus, dummodo in Crimine non perseveret, quamvis se non denuntiatum jurasset, tale siquidem juramentum præjudiciosum, & de re illicitâ est. *Cap. quemadmodum. 25. 5. illud autem. de furejur.* Cum quilibet ex præcepto charitatis expresso *Matth. 18.* & relato in *Cap. in omni. 4. de Testib.* pro salute animæ proximi omne periculum avertere obligatus existat.

Quæres septimo: quinam Canonicè denuntiare possunt?

ꝛ. Quibus cura incumbit, ne Ecclesia, Collegium vel communitas patiatur, Canonicè denuntiare possunt ac debent. Sic Clerici Episcopum, religiosi Prælatum, Parochiani Parochum, patronus Beneficii Beneficiatum, possunt & debent Canonicè denuntiare, ex quo ipsorum interest habere bonum pastorem, Prælatum, Rectorem &c. *Can. quapropter. 47. caus. 2. q. 7. can. filiiis. 31. caus. 16. q. 7.* in hoc enim potissimum denuntiatio Evangelica differt à canonicâ, quod hæc magis sit publica, & spectet non tam animæ denuntiati salutem, quam boni publici conservationem, quod in rectâ gubernatione, Sacramentorum administratione, & laudabili secundum Canones conversatione consistere nemo dubitare potest. Dddd 2 Quæ-

Quæres octavo: an denuntiationem infamia præcedere debeat?

R. *Negative*: sicut enim in viâ inquisitionis infamia vel indicia præcedentia requiruntur, ut vices suppleant accusatoris, sine quo nemo est condemnandus, ita in casu denuntiationis vices accusatoris sustinet denuntiator, quamvis totum probandi onus in se non suscipiat. *Cap. super his. 16. de accusat.*

Quæres nono: An subditi, qui Superiorem suum apud altiorum Judicem denuntiarunt, pendente denuntiatione imperio denuntiati parere teneantur?

R. In illis, quæ causam denuntiationis concernunt, Jurisdictio Superioris denuntiati pendente denuntiationis iudicio est suspensa, in reliquis denuntiantes sub denuntiati manent imperio & obedientiâ Prælati. Est expressum in *Cap. olim. 26. de accusat.*

Quæres decimo: An Prælato denuntiato pendente denuntiationis iudicio, statim interdicenda alienatio?

R. Si Prælatus de dilapidatione bonorum Ecclesiæ à subditis fuerit denuntiat, pendente denuntiatione ob Ecclesiæ periculum, potestas vendendi, dandi, infeudandi seu quomodocum-

que alienandi bona Ecclesiæ denuntiato penitus interdici potest. *Cap. fin. de accusat.*

Quæres undecimo: An Judex vel Prælatus denuntiantis nomen aut personam revelare teneatur?

R. *Negative*: attamen in Inquisitione, quæ ad quærelam partis denuntiantis fit, si infamia vel indicia præcellerint, danda est Copia articulorum, nominum, attestationumque testium, *Cap. olim. 26. de accusat. junct. Gloss. verb. ei copiam dari faciatis.*

Quæres duodecimo: An & qualiter denuntiat, si Crimen per modum exceptionis denuntietur, puniendus?

R. Crimen denuntiat vel objicitur per modum exceptionis, quando non ad puniendum, sed ad repellendum accusatorem ab accusatione, testem à testificatione, electum à Confirmatione &c. Crimen detegitur, & ob hanc denuntiationem Criminalis Sententia ferri non potest, etiamsi denuntiat de crimine convictus, aut idipsum confessus fuerit, nisi nova inquisitio aut processus contra denuntiantem instituat. *Cit. cap. super his. 16. de accusat.*

